

III.1. ОТПАДЪЦИ

1. Кратка информация и анализ за разработването, приемането от общинските съвети, актуализирането на общинските програми за управление на отпадъците и общинските наредби

В изпълнение на чл. 52 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО), двадесетте общини в обхват на РИОСВ–Стара Загора разработват общински програми за управление на отпадъците:

- **Област Стара Загора –по общини:**

- Стара Загора- Внесена за разглеждане и приемане от Общ. съвет Стара Загора на заседание на 16.12.2021 г;
- Раднево- Приета с Решение №491/28.10.2021 г. на общински съвет Раднево;
- Казанлък- Очаква се програмата да бъде приета от Общински съвет през 2022 г.;
- Опан- Очаква се програмата да бъде приета от Общински съвет през 2022 г.;
- Гурково- програмата за управление на отпадъците 2021 - 2027 г.приета с решение №205/26.02.2021 г.;
- Гълъбово- Предстои подписване на договор за възлагане изготвянето на програмата;
- Николаево- Приета с Решение №211/30.03.2021 г. на общински съвет Николаево;
- Мъглиж- Предстои подписване на договор за възлагане изготвянето на програмата;
- Чирпан- Очаква се програмата да бъде приета от Общински съвет през 2022 г.;
- Братя Даскалови - Приета с Решение №236/29.09.2021 г. на общински съвет Братя Даскалови;
- Павел баня- Очаква се програмата да бъде приета от Общински съвет през 2022г.

- **Област Сливен –по общини:**

- Сливен- Приета с Решение №736/16.09.2021 г. на Общински съвет Сливен;
- Нова Загора- Едномесечен срок от получаване на решение за преценяване необходимостта от екологична оценка;
- Твърдица- Очаква се програмата да бъде приета от Общински съвет през 2022 г.
- Котел- Очаква се програмата да бъде приета от Общински съвет през 2022 г.

- **Област Ямбол – по общини:**

- Ямбол- Приета с Решение №21/18.03.2021 г. на Общински съвет Ямбол;
- Стралджа- програмата за управление на отпадъците 2021 - 2027 г.приета с Решение №297/30.09.2021 г.;
- Тунджа- Очаква се програмата да бъде приета от Общински съвет през 2022 г.;
- Елхово- Предстои сключване на договор с фирма до края на годината за разработване на програмата за управление на отпадъците;
- Болярово- Очаква се програмата да бъде приета от Общински съвет през 2022 г.

Минималният обхват на програмите включва:

- анализ на състоянието и прогноза за вида, произхода, свойствата и количествата на образуванията или подлежащите на третиране отпадъци;
- целите, етапите и сроковете за тяхното постигане;
- начините и съоръженията за третиране или безопасното им съхраняване;
- описание на специализираните инсталации за третиране, както и на терените, подходящи за третиране на отпадъците;

- схема за движение на отпадъците към инсталациите за третиране, в т.ч. и площадките за сепариране на отпадъци от опаковки;
- финансови средства за осъществяване на програмата;
- мерки за изграждане на съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъците на места, намиращи се възможно най-близо до източника на образуването им;
- план за привеждане в съответствие на действащи инсталации и съоръжения за обезвреждане на отпадъците, включващ конкретни мерки, средства и срокове за тяхното изпълнение;
- система за отчет и контрол на изпълнението;
- информация за връзка с упълномощените лица, отговорни за управлението на отпадъците.

В представените програми са заложили и мерки за разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъци, повторна употреба и рециклиране на битовите отпадъци и ограничаване количеството на депонираните биоразградими отпадъци. Ежегодно общините представят годишни отчети по изпълнение на общинските програми по опазване на околната среда в това число и в част „Управление на дейностите с отпадъци”.

2. Битови отпадъци

С оглед осигуряване на дългосрочно решение за третиране на битовите отпадъци, генерирани от населените места на териториите на общините, съобразно въведените системи за организирано сметосъбиране и сметоизвозване, РИОСВ извършва внезапни, текущи и периодични проверки по управление на отпадъците. Контролира се отчетността и предоставяната информация от причинителите на отпадъци, от лицата, извършващи оползотворяване и обезвреждане на отпадъците и от общинските администрации, относно закриване на нерегламентирани сметища и по системите за разделно събиране на отпадъци от опаковки.

През 2021 г. продължават дейностите по изпълнение на проектите за закриване и рекултивация на общински депа с прекратена експлоатация, които не отговарят на нормативните изисквания.

През 2021 г. продължиха дейностите по изпълнение на проектите за закриване и рекултивация на общински депа с прекратена експлоатация, които не отговарят на нормативните изисквания. Извършени са общо 3 проверки и е взето участие в 4 комисии за приемане на обекти „техническа рекултивация” на 3 общински депа за неопасни отпадъци /битови и строителни/, неотговарящи на нормативните изисквания и подлежащи на закриване след въвеждане в експлоатация на съответното регионално съоръжение на общини Стара Загора, Гълъбово и Чирпан, както и на депо за строителни отпадъци на община Казанлък, с. Шейново.

Продължават дейностите по закриване на общински депа Котел и Твърдица, които ще продължат и през 2022 г.

Управлението на отпадъците се осъществява на регионален принцип. Въпреки че всички населени места (100 %) са обхванати в система за организирано сметосъбиране и сметоизвозване на битови отпадъци, продължава да се констатира изхвърлянето на битови и строителни отпадъци на неразрешени за това места.

И през 2021 г. в експлоатация са били 3 регионални депа за неопасни отпадъци и 3 претоварни станции, а именно:

- Регионална система за управление на отпадъците - Стара Загора, с. Ракитница, общ. Стара Загора – обслужва общини Стара Загора, Чирпан, Братя Даскалови, Казанлък, Павел бая, Раднево, Гълъбово, Опан, Гурково, Николаево, Мъглиж и Твърдица;
- Регионално депо за неопасни отпадъци Ямбол, с. Хаджидимитрово, общ. „Тунджа“ – обслужва общини Ямбол, Сливен, Нова Загора, Стралджа и „Тунджа“;

- Регионално депо за твърди /неопасни/ битови отпадъци на общините Елхово и Болярово, с. Добрич, общ. Елхово - обслужва общини Елхово и Болярово. Неопасните отпадъци, генерирани от Община Котел се депонират на Регионално депо за неопасни отпадъци за Общините Омуртаг, Котел и Върбица”- гр. Омуртаг, находящо се в местност „Балабан“.

В териториалния обхват на РИОСВ-Стара Загора са въведени в експлоатация и три претоварни станции, част от Регионалната система за управление на отпадъците, регион Стара Загора:

ПС Казанлък, обслужваща общини Казанлък, Павел баня и Мъглиж;

ПС Гурково, обслужваща общини Гурково, Николаево и Твърдица и

ПС Гълъбово, обслужваща Община Гълъбово.

С функционирането на посочените по-горе обекти се осигурява обезвреждане на битовите отпадъци в съответствие с изискванията на Директива 1999/31/ЕС и националното законодателство.

През отчетната година са осъществени 68 бр. проверки по документи за спазване на задълженията на общините по чл. 60 и чл. 64 от ЗУО на 3 от общините в региона, собственици на регионални депа, община Казанлък – собственик на депо за строителни отпадъци, с. Шейново, община Казанлък и на „Ей И Ес Марица Изток 1“ ЕООД, гр. Гълъбово и „Брикел“ ЕАД, гр. Гълъбово като оператори на депа за неопасни производствени отпадъци.

Извършен е контрол по задълженията на общините в областта на разделното събиране на отпадъци и поетапно постигане на целите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци. Осъществен е контрол на системите за разделно събиране на отпадъци от опаковки и по задължението за разделното събиране на битови отпадъци на територията на общините най-малко за следните отпадъци: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло.

Извършен е контрол по задълженията на общините в областта на разделното събиране на отпадъци и поетапно постигане на целите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци. Осъществен е контрол на системите за разделно събиране на отпадъци от опаковки и по задължението за разделното събиране на битови отпадъци на територията на общините най-малко за следните отпадъци: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло.

През 2021 г. са извършени общо 9 проверки на въведени системи за разделно събиране на МРО в общините на територията на Области Стара Загора, Сливен и Ямбол. Осъществени са 4 проверки на въведени системи за разделно събиране на отпадъци от опаковки на общини Сливен, Тунджа, Гълъбово.

Извършени са 2 проверки на въведени системи за разделно събиране на ИУЕЕО на общини Сливен и Ямбол и 3 проверки на въведени системи за разделно събиране на НУБА на общини Сливен, Чирпан и Ямбол.

Във връзка с прилагане на контрол по изпълнение на изискванията на чл. 12 от ЗУО през 2021 г. са извършени общо **13 проверки по чистотата на пътищата**, от които 3 в обхвата на републиканската пътна мрежа и 10 в обхвата на общинската пътна мрежа. Във връзка с извършване на **проверки за наличие на нерегламентирани замърсявания с отпадъци на речни легла** и прилежащи територии през 2021 г. са извършени **общо 16 проверки**. В сравнение с резултатите от извършените през 2020 г. проверки по чистотата на речните корита, през 2021 г. са констатирани нерегламентирани замърсявания с отпадъци: по брега на река „Тунджа” в с. Александрово, община Павел баня; по поречието на река „Тунджа” в с. Сливенски минерални бани, общ. Сливен; по брега на река „Сотирска” в с. Сотиря, общ. Сливен; в близост до коритото на река „Асеновска” в гр. Сливен; по поречието на река „Тунджа” в гр. Елхово и с. Трънково, общ. Елхово За почистване на нерегламентираните замърсявания на кметовете на общини Павел баня,

Сливен и Елхово са издадени задължителни предписания, които са изпълнени. При направения обход на място се установи, че кметовете на 13 от общините в териториалния обхват на РИОСВ – Стара Загора са предприели необходимите мерки за почистването на речните корита, както и за недопускане на замърсяване с отпадъци на речните легла и прилежащите им територии. Светлите отвори на мостовете на реките, попадащи в регулацията на съответната община са с добра проводимост, което не създава предпоставки за наводнения на населените места.

По отношение изпълнение на задълженията на кметовете по чл. 19, ал. 3, т. 11 за осигуряване на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други във всички населени места с население, по-голямо от 10000 жители, само гр. Елхово, общ. Елхово, област Ямбол няма сключен договор с лице, притежаващо документ по чл. 35 от ЗУО, поради което размерът на отчисленията по чл. 64 от ЗУО за количествата отпадъци се увеличава с 15 %, съгласно чл. 20, ал. 3 от *Наредба № 7 от 19.12.2013 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци.*

На територията на РИОСВ-Стара Загора единствената община, която има собствена площадка за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други е Община Раднево. За изграждането на площадката от Община Раднево са разходвани 108 062,64 лв., представляващи част от натрупаните отчисления по чл. 64 от ЗУО.

3. Строителни отпадъци.

Закона за управление на отпадъците и Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали регламентират налагането на нови изисквания за:

- предотвратяването и ограничаването на замърсяването на въздуха, водите и почвите, както и ограничаването на риска за човешкото здраве и околната среда в резултат на третирането и транспортирането на строителните отпадъци;
- създаване на екологосъобразна система за управление на СО;
- влагане на рециклирани строителни материали в строителството;
- управление на образуваните строителни отпадъци в процеса на строителство и премахване на строежи.

В РИОСВ-Стара Загора се предоставят отчети относно изпълнението на плановете за управление на строителните отпадъци (ПУСО).

Кметовете на общините попадащи в обхвата на РИОСВ-Стара Загора изпращат информация до директора на РИОСВ, на чиято територия ще се извършват СМР или премахване на строежи, издадените през предходния месец разрешения за строеж или заповеди за премахване на строежи. Строителните отпадъци се депонират съвместно с битовите на трите регионални депа. На територията на РИОСВ – Стара Загора функционират 9 площадки за предварително третиране на строителни отпадъци с местонахождение: 1 в гр. Ямбол, 4 в гр. Стара Загора, с. Скобелево, община Павел баня, гр. Чирпан и 2 в гр. Сливен.

Липсата на депа за строителни отпадъци води до неконтролирано изхвърляне на строителни отпадъци от граждани и фирми, формиране на нерегламентирани сметища главно на входовете и изходите на населените места, както и замърсяване на зелените площи в самите населени места.

4. Масово разпространени отпадъци: отпадъци от опаковки и пластмасови торбички; негодни за употреба батерии и акумулатори; излязло от употреба

електрическо и електронно оборудване; излезли от употреба моторни превозни средства; отработени масла и отпадъчни нефтопродукти; излезли от употреба гуми.

През годината при проверките на обекти с комплексни разрешителни, обекти с разрешителни или регистрационни документи за третиране по ЗУО от региона се установи, че е извършван трансграничен превоз на отпадъци от **14** юридически лица: „Медина Мед“ ООД, гр. Стара Загора; „Екор“ ООД гр. Стара Загора; „Транстекс 3“ ЕООД гр. Велико Търново; „БГ Рециклинг“ ЕООД гр. София-площадка гр. Казанлък; „Ванина експорт“ АД гр. Ямбол; „Ей и Ес Марица Изток 1“ ЕООД, гр. Гълъбово, „ДК Софтрейд“ ЕООД, гр. София; „Балбок Инжрнеринг“ АД, гр. София, „Макс“ ООД, гр. Стара Загора, „Анхрима“ ООД, гр. Сливен, „Инсайт 5“ ООД, гр. Чирпан, „Трансметал“ ЕООД, гр. Велинград, „Да Транс“ ООД, гр. София и „Реротуб“ ООД, гр. Казанлък.

През 2021 г. не са констатирани незаконни превози на отпадъци по смисъла на чл. 2, т. 35 от Регламент (ЕО) № 1013/2006, относно превози на отпадъци. При осъщественият контрол във връзка с извършените трансгранични превози на отпадъци са установени следните нарушения:

- Неизпълнение на изискванията на чл. 22, ал. 4 ал. 5 от Наредба №1/2013 г. относно уведомяването на РИОСВ за предстоящ превоз на отпадъци, за което са съставени и връчени 6 броя АУАН;

- Три от дружествата, извършващи трансграничен превоз на отпадъци, предмет на трансграничен превоз, не притежават документ по чл. 35 от ЗУО, а други две не изпълняват поставените в притежаваните регистрационни документи условия (транспортират неразрешени кодове отпадъци), за което през 2021 г. са съставени и връчени 5 броя АУАН и са издадени 4 Наказателни постановления.

Във връзка с получена на 20.05.2021 г. информация в РИОСВ-Стара Загора относно превози на отпадъци, недопуснати на територията на Р Турция и находящи се на ГКПП-Лесово, на 21.05.2021 г. е извършена проверка по компетентност на място от експерти на РИОСВ-Стара Загора. Превозните средства не са допуснати на територията на Р Турция на основание Административно решение за връщане на отпадъците на Митническа дирекция „Хамзабейли“ и на основание чл. 181/3-в от Митнически регламент на Р. Турция, тъй като отпадъците не са подходящи за внос в Турция. Отпадъците следва да бъдат върнати в страната по изпращане (от където са тръгнали съответните превози), като за целта е необходимо на ГКПП-Лесово да бъдат предоставени коректно попълнени документи по приложение VII от Регламент (ЕО) № 1013/2006 относно превози на отпадъци с указан обратен маршрут.

В периода от 21.05.2021 г. до 30.06.2021 г. на територията на Р. България са допуснати 34 транспортни средства, превозващи пластмасови отпадъци, с указан маршрут за придвижване. След представяне в РИОСВ-Стара Загора на коректно попълнени документи по приложение VII от Регламент (ЕО) № 1013/2006 за връщане на превозните средства в страната по изпращане, са съставени констативни протоколи по документи и са издадени становища за 34 транспортни средства, превозващи отпадъци от Директора на РИОСВ.

През м. ноември 2021 г. в РИОСВ са извършени проверки на 6 превозни средства във връзка с постъпили от ГКПП-Лесово уведомления по Приложение №2 към чл. 18, ал. 2 от *Инструкция за взаимодействие между Агенция „Митници“ и Министерство на околната среда и водите за повишаване ефективността на контрола върху трансграничния превоз на отпадъци* за недопуснати на територията на Р Турция и находящи се на ГКПП-Лесово. При проверките е констатирано, че три от транспортиращите дружества не притежават документ по чл. 35 от ЗУО, за което са съставени 2 броя АУАН. Административнонаказателната процедура на третото дружество е стартирала и е на етап връчване на покана за съставяне на АУАН.

През отчетната година по постъпили от ГКПП-Лесово уведомления за задържани камиони, от експерти в направление УООП са извършени общо 12 проверки на място на ГКПП-Лесово.

5. Кратка обобщена оценка по управление на отпадъците на територията на РИОСВ.

През отчетната **2021 г.** са извършени общо **533** броя проверки по отношение на екологосъобразно и ефективно управление на отпадъците за спазване на изискванията на Закона за управление на отпадъците (ЗУО) и подзаконовите нормативни актове (справка 4.10.) на територията, контролирана от РИОСВ - Стара Загора. От направените **533** броя проверки **260 са планови**, извършени на **188 обекта**.

Издадени са 262 предписания за установени несъответствия с изискванията на ЗУО и подзаконовите нормативни актове.

За 2021 г. за констатираните нарушения на изискванията на ЗУО и ЗООС относно нерегламентирани дейности с отпадъци и неизпълнение на дадени задължителни предписания през годината са съставени 57 бр. АУАН и 33 бр. НП по ЗУО и ЗООС.

Извънплановите проверки през 2021 г. основно са извършвани във връзка с писма и заповеди на Министъра на околната среда и водите; по писма на ОД МВР, по Разпореждания на Районна и Окръжна прокуратура, по жалби и сигнали от граждани, по писма на други институции; по последващ контрол за изпълнение на дадени задължителни предписания; във връзка с издаване/изменение и допълнение на разрешения и регистрационни документи за дейности с отпадъци, издаване на становища, по трансграничен превоз на отпадъци и др. Извършените извънредни проверки представляват 51,22 % от общия брой проверки осъществени от експертите в направление УООП през 2021 г.

Към 31.12.2021 г. 100% от населението в региона е обхванато в организирано сметосъбиране и сметоизвозване на битовите отпадъци. Въпреки това все още е проблем оползотворяването и обезвреждането на строителните отпадъци, продължава да се констатира изхвърляне на битови и строителни отпадъци на неразрешени за това места.

Не всички общини са въвели системи за управление на специфични потоци отпадъци в съответствие с изискванията на националното законодателство - батерии и акумулатори, излезли от употреба моторни превозни средства и гуми, отработени масла, излязло от употреба електрическо и електронно оборудване. На кметовете на съответните общини ще се дадат предписания за предприемане на действия за въвеждане на системи за управление на специфични потоци отпадъци.

През 2021 г. във връзка с изпълнение на дейностите по договори, финансирани от ПУДОС по Националната кампания за „Чиста околна среда”, са извършени 75 съвместни проверки.

Положителни констатации:

- разширена е системата за разделно събиране на масово разпространени отпадъци в общините;
- увеличен е броят на отпадъците, които се предават за рециклиране и оползотворяване - метални отпадъци, отработени масла, хартиени, пластмасови и стъклени опаковки;
- подобрена е отчетността за дейностите с отпадъци, водят се отчетни книги, идентификационни документи на предадените опасните отпадъци за последващо третиране или обезвреждане.

Проблеми:

- Няма съоръжения за обезвреждане на някои видове опасни отпадъци или крайното им депониране на територията, на която се генерират и най-често те се изнасят за третиране извън страната;
- Все още има наличие на нерегламентирани сметища;
- Създават се проблеми в докладването, обработката и анализа на информацията за управлението на отпадъците. Твърде усложнена е системата от годишни отчети, която създава условия за грешки от различно естество, която е основа за анализ на състоянието по управлението на отпадъците;
- Не всички общини са въвели системи за управление на специфични потоци отпадъци в съответствие с изискванията на националното законодателство - НУБА, ИУМПС, отработени масла, биоотпадъци от поддържане на обществени площи, паркове и градини, както и отпадъците от зелените площи към търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради.

В съответствие с Националната политика по управление на отпадъците на местно ниво приоритетите са:

- предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъците;
- увеличаване на количествата на рециклирани и оползотворени отпадъци;
- подобряване на организацията по разделно събиране на отпадъците от хартиени, пластмасови, стъклени и др. опаковки;
- екологосъобразно обезвреждане на отпадъците;
- управление на специфичните потоци отпадъци, според изискванията на ЗУО и подзаконовата нормативната база.